

อย่างไรก็ตาม การจารึกลงบนศิลาจะให้ส่วยงามเหมือนการเขียนบนกระดาษ หรือการ
จารบนใบลานย่อมทำได้ยาก เพราะการจารึกต้องใช้แรง ใช้เวลามากกว่าการเขียนหรือการจาร

แต่การที่จะนำตัวอักษรที่เป็นลายมือและประกายในกระดาษไปคำนวณว่าเขียนชื่นเมื่อใด
นั้นย่อมทำไม่ได้ ถ้าไม่มีหลักฐานอื่นประกอบให้แน่ชัด จึงเป็นข้อที่ควรระวังอย่างยิ่ง บางครั้งแม้จะ
มีการบันทึกไว้ชัดแจ้งว่าคัดลอกเมื่อใด ก็ไม่อาจทราบได้ว่าหนังสือนั้นเขียนจริงๆ เมื่อใด เพราะผู้คัด
ลอกอาจเพ่งลอกเพียงชื่นก็ได้ นอกจากนี้การเขียน การคัดลอกอาจจะไม่เหมือนต้นฉบับที่เดียว
 เพราะผู้คัดลอกอาจจะลอกเฉพาะใจความหรือเนื้อหาสาระของเรื่องไว้เท่านั้น แต่ลายมือหรือรูป
 สัญญาณตัวอักษรยังเป็นของผู้คัดลอกเอง (กำธร สถิรกุล 2530 : 88)

จะนับช่วงเวลา 417 ปี แห่งความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา บรรดา
 ประภูมิราชบัณฑิตคงได้สร้างสรรค์ผลงานด้านการเขียนไว้มาก ทั้งนี้เป็นการบันทึกด้วยตัวอักษร
 ไทยและอักษรขอม แต่ด้วยเหตุผลดังได้กล่าวมาแล้วทำให้เอกสารต่างๆ หลงเหลือมาถึงปัจจุบัน
 น้อยมากโดยเฉพาะลายมือที่เป็นตัวเขียนบนกระดาษที่สำคัญๆ ไม่ได้เหลืออยู่ในเมืองไทย ต้องไป
 ค้นหาตัวอย่างจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับอาณาจักรสุโขทัยแล้ว เราสามารถสืบสาน
 เพื่อศึกษาฐานข้อมูลของอักษรสมัยสุโขทัยได้ยากกว่า เพราะสมัยสุโขทัยมีหลักฐานทางด้านศิลป
 จารึกหลงเหลืออยู่มากและยังยืนกว่าเอกสารอื่นๆ

ในบทนี้จะขอแบ่งกล่าวถึงลักษณะอักษรในสมัยกรุงศรีอยุธยาออกเป็น 2 สมัย คือ

- สมัยอยุธยาตอนต้น ตั้งแต่พระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอยู่หงส์) ถึงสมัยพระเจ้าปราสาท-

ทอง

- สมัยอยุธยาตอนปลาย ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จนสิ้นกรุงศรีอยุธยา

4.1 อักษรไทยสมัยอยุธยาตอนต้น

จากหลักฐานเอกสารทางประวัติศาสตร์หลายฉบับ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ทางการ
 เมืองระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา แม้ว่ากรุงศรีอยุธยาจะได้เปรียบ
 อาณาจักรสุโขทัยในทางการเมืองมาโดยตลอดก็ตาม แต่ในทางวัฒนธรรมทางด้านภาษาและตัว
 อักษรแล้ว ประกายหลักฐานแหนชัดว่าอาณาจักรสุโขทัยเป็นต้นแบบของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา นับ
 ตั้งแต่สมัยพระมหาราชชาลีໄทเป็นต้นมา อักษรไทยสมัยอยุธยาในยุคแรกๆ คือ จารึกบนแผ่น
 ดีบุก (จารึกหลักที่ 42) ชุดพบในกรุงเทพฯ คั่วหมาڑาตุ้งหัวดพระนครศรีอยุธยา คงจะ
 มีอายุใกล้เคียงกับวัฒนาอารัตน์ซึ่งตามประวัติกล่าวว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 ทรงสร้างชื่น
 บริเวณที่ทอดพระเนตรเห็นพระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์ เมื่อ พ.ศ. 1917 ตัวอักษรในจารึกนี้
 มีการใช้ไม้หันออกเศษแทนการเขียนอักษรเรียงกันสองตัว วิธีการเขียนเช่นนี้ได้ทราบกันดีแล้วว่าเริ่ม
 ต้นในสมัยพระยาลีໄท แต่การเขียนยังปนๆ กันอยู่ (กำธร สถิรกุล 2530 : 90)

جارีกหลักต่อมา คือ jarīkhlākที่ 51 *(วัดสองคง) จังหวัดชัยนาท (ในประชุมคิลารีกภาคที่ 3 กำหนดเป็นหลักที่ 51 แต่กองพิธีภัณฑสถานแห่งชาติกำหนดเป็นjarīkเลขที่ 46/2499) ในjarīkหลักนี้ได้บอกรัฐไว้อย่างชัดเจนว่า jarīkขึ้นใน พ.ศ. 1956 จะพบรูปสัญญาณอักษร ส่วนใหญ่ยังคงรักษาลายเส้นโคงอยู่ เช่นเดียวกับอักษรสมัยพระยาลิไท แต่จะมีการคลี่ลายรูป สัญญาณออกไปบ้าง กล่าวคือ

- สระ อะ จะเขียนเป็นเส้นต่อ กัน เช่น ຂ ນ ຮ ອ ຕ ୟ ୨ - พระเจ้า
- สระ อີ ອີ ເວີມຄລື່ຄລາຍເປັນລັກເຊຜະຮັງນາກຂຶ້ນ ຄລ້າຍໆ ອັກພຣະອມ ແລະເນື່ອເຂີຍນບනດ້ວຍ ແລະ ຮ ຈະເໝື່ອນກັບເຂີຍນບනດ້ວຍ ວ ຂອງອັກພຣະອມ ເຊັ່ນ

ນິງ - ຈິງ (ຈິງ)

ດີໂຈນແນ - ຄິຣິນານນ (ທີ)

- ເນື່ອນີ້ ຮ ຄວບ ຈະເຂີຍເປັນຮູບປັດຕົວເສີງ ຮ ເຊັ່ນເຖິງກັບອັກພຣະອມ ຕົວຍ່າງ

ສີເຫັນ... - ສີເຫັນ...

ອອກຕູ້ - ອອກຕູ້

୧୦
 ହନ୍ତରେ କଲେ ପାଦମୁଳରେ ବ୍ରାହ୍ମିଂ
 କରିଛି ସହିତ କରିଛି କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି କରିଛି କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି
 କରିଛି

หลักที่ 42
จาเรกແຜ່ນດີບການພາສາໄທ
ວັດມະຫາຮາຕຸ ຈັງວັດພຣະນຄຣອຍຸເຕຍາ

ຕຳນິ້ນທີ່ ๑

คำจาเรກ	คำອ່ານປັຈຸບັນ
๑. ດວຍກຸສລົມຄູາຫລ່ອພຣະພູ	ດ້ວຍກຸສລົມຄູາຫລ່ອພຣະພູ
໨. ທອພິມຄວັນແວນເກອດທຳບູ້ຊາ	ທອພິມພື້ ຕ້ວັນວັນເກີດທຳບູ້ຊາ
໩. ພຣະຄຣີດັນໄຕຮຍັງພິຈຸລັດ	ພຣະຄຣີດັນຕົວຍັງພິຈຸລັດ
໪. ປຽກອຣນາກີໂຮມສຽ້ພັບຮົງຮູນ	ປຽກອຣນາກີໂຮມສຽ້ພັບຮົງຮູນ
໫. ກລັບນາອານີສັງສນີໄປທ່ວາໄຕຮ	ກັບປັນາອານີສັງສນີໄປທ່ວາໄຕຮ
໬. ກາພສບສັດວັນນິກອຣບິຕອຮຢູ່າ	ກາພສບສັດວັນນິກອຣບິຕອຮຢູ່າ
໭. ຕີສາກຸ່ານສວນຕະຫຼາຂໍໄປ	ຕີສາກຸ່ານສວນຕະຫຼາຂໍໄປ
໮. ເກອດເຂາກໍເໜອດໃນຕຸສີຕິດ	ເກີດ ເຂາກໍເໜອດໃນຕຸສີຕິດ
໯. ຄລັບພິຕຣພຣະໄມຕຣີເມືອ	ຄັບພິຕຣພຣະໄມຕຣີ ເມືອ
໧. ພຣະຄຣີສວັພັບຮູ່ສົດຈາມາເປີ	ພຣະຄຣີສວັພັບຮູ່ສົດຈາມາເປີ
໨. ໃນ ພຣະພຸທອຂມາອຸດປະຕິໃນ	ນັພຣະພຸທອຂມາອຸດປະຕິໃນ
໩. ຄສຕຣກຮຽບໃພເຮາະສູງປ່າມ	ກາຍຕົວຍີຕຮຽບໃພເຮາະສູງປ່າມ
໪. ປ່າຊ່າຍອາດໂອຍການຫານຫາ	ປ່າຊ່າຍອາດໂອຍການຫານຫາ
໫. ມກາຖວຖຸກແດນແລນເສາງໆ	ມັກາຖວຖຸກແດນ ແລນເສາງໆ
໬. ບູ້ຫາກນັ້ນພັງຂັງຮັມເຫັສ	ບູ້ຫາກນັ້ນພັງຂັງຮັມເຫັສ
໭. ນາສໍພຣະເຈາະເຂາບາສທວງ	ນາສມ(ເຕີຈ)ພຣະເຈົ້າ ຂອເຂົ້າບວຊທວງ
໨. ພනວສໍບຸນຍົກລົບຕາຈີພອຣ	ພນວຍໝໍຍົກລົບຕາຈີພອຣ
໩. ຟູ້າພກກອບໂກຮົກສະເດັກ	ອົ່າພັກກອບໂກຮົກສະເດັກ

ପଦମନାଭମନ୍ଦିରମାତ୍ରା
କାଳାଲୁମ୍ବାଦେଖିବାଗାପରିଷା
ବିଜ୍ଞାନାଲୋହିତାଂଶୁତ୍ରି
କିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବା
ଶୁଣିକେନାମାଲାଦିତାକି
ଶପରାମାଟାମେଲିଖନୀପଦ
କାଳାଲୁମ୍ବାଦେଖିବାଗାପରିଷା
ବିଜ୍ଞାନାଲୋହିତାଂଶୁତ୍ରି
କିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବା
ଶୁଣିକେନାମାଲାଦିତାକି
ଶପରାମାଟାମେଲିଖନୀପଦ
କାଳାଲୁମ୍ବାଦେଖିବାଗାପରିଷା
ବିଜ୍ଞାନାଲୋହିତାଂଶୁତ୍ରି
କିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବା
ଶୁଣିକେନାମାଲାଦିତାକି
ଶପରାମାଟାମେଲିଖନୀପଦ
କାଳାଲୁମ୍ବାଦେଖିବାଗାପରିଷା
ବିଜ୍ଞାନାଲୋହିତାଂଶୁତ୍ରି
କିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବାକିମ୍ବା

ຈາວິກຫລັກທີ 42
ດ້ານທີ 2

คำຈາກ

คำຢ່ານປັຈຈຸບັນ

១. ເລສຕຽບດ້ອරຫັດທັນສົງ	ເລສຕຽບດ້ອරຫັດທັນສົງ
២. ສາຣໂດຍພຣະໄປນີ້ພານຝາກ	ສາຣໂດຍພຣະໄປນີ້ພານຝາກ
៣. ພ້າຍໄດ້ເຍື່ງຂາອອີສຕາ	ພ້າ ຂອໄດ້ເຍື່ງຖູ້ຂ້າອອີ່ສຕາ-
៤. ນີ້ແຕ່ ອົນເຂືອຜູກທຳພຣະ	ນີ້ແຕ່ວັນນີ້ຂ່ອຜູກທຳພຣະ
៥. ພິມນິແລພອຍໄດ້ໃຈດ	ພິມພິນີ້ແລ ພ່ອອ້າຍໄດ້ເຈີດ
៦. ສຶບຫາປົວນີ້ໄດ້ຄູ່ບໍ່ເທີມນ	ສຶບຫ້າປື້ນ ວັນໄດ້ຄູ່ບໍ່ເທີມນ
៧. ເຈຕພັນຫາຮອຍວັນກຳທຳ	ເຈີດພັນຫ້າຮອຍວັນ ກຣະທຳ
៨. ພຣະຄວານວເທດັງນິອິນີ	ພຣະຄວານວັນເທົ່າດັ່ງນີ້ ອັນນີ້
៩. ສ່ວນແມ່ເຈົາໄດ້ເຈດສຶບຫາ	ສ່ວນແມ່ເຈົາໄດ້ເຈີດສຶບຫ້າ
១០. ປົວນີ້ໄສຄູ່ບໍ່ເທີມນເຈ	ປື້ນໄສຄູ່ບໍ່ເທີມນເຈ-
១១. ດພັນຫາຮອຍວັນກຳທຳພ	ດພັນຫ້າຮອຍວັນ ກຣະທຳພ-
១២. ຮະຄວານວັນ ດັ່ງ ນີ້ພອຍຜູ້	ຮະຄວານວັນເທົ່າດັ່ງນີ້ ພ່ອອ້າຍຜູ້
១៣. ສູກແລ້ຂົຍນແລກທຳດວຍ	ສູກແລ້ຂົຍນແລ ກຣະທຳດ້ວຍ
១៤. ທານດັ່ງ ນີ້ຂ່ອງຈົງໄດ້ດັ່ງ ຂາ	ທານເທົ່ານີ້ ຂອງຈົງໄດ້ຕັ້ງຂ້າ
១៥. ອົກືດສຕານດັ່ງ ນີ້	ອອີ່ສຕານເທົ່ານີ້

อักษรจารึกที่สำคัญซึ่งจะถูกกล่าวเสียไม่ได้ คือ จารีกวัตส่องคบ 3 หรือจารึกหลักที่ 44 (กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกำหนดเป็นจารึกเลขที่ 45/2499) ปรากฏศักราชชั้ดเจนอีกเช่นกัน คือ จารึกนี้เมื่อ พ.ศ. 1976 (เดิมอ่านผิดเป็น 1916) เป็นจารึกล้านเงินใช้อักษรและภาษาไทย (บางคำมีตัวเชิงอักษรขอมเข้ามาด้วย) พบที่พระเจดีย์วัดส่องคบ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

ข้อความที่ปรากฏในจารึกมีอยู่ 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 7 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 6 บรรทัด เมื่อพิจารณาทั้งด้านรูปสัณฐานและอักษรวิธีแล้ว จะเห็นได้ว่ามีข้อแตกต่างจากสมัยสุโขทัย ดังนี้ (อิงอร สุพันธุ์วนิช, 2527 : 15-18, 20-21)

4.1.1 รูปสัณฐานอักษรบางตัวในจารึกนี้ แตกต่างไปจากอักษรจารึกที่พบแต่บ้างทวัต สุโขทัยอย่างเห็นได้ชัด เช่น

ຂ, ຂ (๙)	ງ (๑)	ນ (๘)	ນ (๗)	ນ (๖)	ນ (๕)
ຫ (๙)	ງ (๘)	ນ (๗)	ນ (๖)	ນ (๕)	ນ (๔)

4.1.2 มีการใช้อักษรชื่อนในลักษณะตัวเชิงของอักษรขอม ลักษณะนี้จะพบน้อยมากในจารึกหลักอื่นๆ เช่น

ພ ဒ	= พระ	ຫ ຍ	= ใหม่
ເໜີນ	= เหมิน (หมื่น)	ຕ ອົງ	= เครื่อง

4.1.3 การใช้ไม้ยอก (၅) มีการใช้ไม้ยอกเป็นเครื่องแรก โดยจะใช้เป็นรูปเลขสองของสมัยนี้ คือ ၃ เช่น

ວັນ ຊືບ ປະເລ	= วัน ๗ น้ำแล
ເສາງ ຊຸດ ຕາດ	= เสาร์ ๗ ป្យាក

4.1.4 ใช้ตัวอักษรขอมเข้ามาปนด้วย* เช่น

ກິສກ	= ไกสก (ໄກສກ)
ນັກສປີບ ດົກ ສ ດີ	= นักสปีชิตรานิ (นักชัตตปีชิตริกาน)
ສິນິບ	= สุวทุนม (สัตหธรรม)

*ลักษณะการเขียนที่มีการใช้อักษรไทยและอักษรขอมปนกัน รวมทั้งการเขียนนำหนับเป็นตัวอักษรเป็นตัวเลขปรากฏชัดเจนในจารึกประดิษฐานพระธาตุ ซึ่งจารึกบนแผ่นเงินเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 20

4.1.5 ตัวเลขที่เขียนแบบไปจากเดิม เช่น

๓, ๒ = ๒ ๙ = ๗ ๕ = ๕
 ↘ = ๖ → = ๗ ๔ = ๕

4.1.6 การเขียนจำนวนนับยังใช้ตัวอักษรและตัวเลขปนกัน* เช่น

พนธ์รดษาฯ = พันเก้าร้อยเจ็ดสิบหก

ນพ្វូលុ = สามพันหីสิบสอง

២៩៦៧៨ = สามแสนห้าพัน

ที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนแต่เป็นหลักฐานด้านการเขียนอักษรไทยที่ปรากฏอยู่ในศิลปาริบัติ ในสมัยอยุธยา ยังมีการบันทึกในรูปของเอกสาร สมุดไทย และใบลานด้วยโดยเฉพาะหลักฐานที่ เป็นเอกสารสำคัญ ปรากฏว่า มีอยู่ด้วยแล้วมายังเจ้าพระยาธรรมคีรี คือหนังสือของออกฤญาไซราธิบดีศรี ธรรมรงค์ฤทธิ์พิริยประภารมพาหุ เจ้าเมืองตะนาวศรีมหานคร ถึง เรือธงมาศ พ่อค้าชาวเดนมาร์ค ซึ่งความในเอกสารดังกล่าวได้บันทึกเวลาที่มีเอกสารนั้นเป็นเวลาทางจันทรคติ เมื่อตรวจสอบแล้ว จะตรงกับ จ.ศ. 983 หรือ พ.ศ. 2164

รูปสัญลักษณ์ของตัวอักษรโดยทั่วไปจะเหมือนกับในศิลปาริบัติ แต่จะมีข้อแตกต่างที่สังเกตเห็นได้ คือ ลักษณะการเขียนในเอกสารจะให้ความย่อ缩减 กว่า ตัวอักษรจะไม่เป็นเหลี่ยมเป็นมุมชัดเจน เหมือนการจารึกบนศิลา นอกจากนี้การบันทึกบนเอกสารผู้เขียนสามารถเล่นหางตัวอักษรได้ถนัด กว่าด้วย ดังตัวอย่าง

ຈຳລອງຍັກນໍຈາກເຈົ້າຕາຮັກເຄື່ອນໄຫວ ພ. ຊນ. ۶ ຕ້ານທີ ۱

ພະຍານນະຫຼາດມາຮັດແດນຍິນຍິນຢັນເລີຍຍິນຍິນທີ່ມີຜູ້ໃຫຍ້ເຊີ້ນມີຄວາມສະດວຍມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ
ລົດຕົວມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ ໂດຍມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ ແລ້ວມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ
ມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ ໂດຍມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ ໂດຍມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ
ມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ ໂດຍມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ ໂດຍມີຄວາມສະບັບໃຫຍ້ພະຍານນະຫຼາດ

ຈຳລອງຍັກນໍຈາກເຈົ້າຕາຮັກເຄື່ອນໄຫວ ພ. ຊນ. ۶ ຕ້ານທີ ۲

ນອງງານ/ນະຄູອົນຕະຫຼາດ ອະນາຄົມຕະຫຼາດໄວໂຄ/ໂຄໂຄໂຄ ດັວງໂດຍ

2. గ్రాహకము

୨୨. ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ (୧୯୮୩-୧୯୮୫)

จากการศึกษาด้านอักษรวิธีและรูปสัญญาของตัวอักษรในศิลปะการ์ก และเอกสารในสมัยอยุธยาแล้ว จะเห็นได้ว่าระบบอักษรวิธีโดยทั่วไปยังคงใช้อย่างเดียวกับอักษรวิธีของพระยาลิไทยกเว้นข้อความบางตอนเที่ยงใช้วิธีการของขอมเข้ามาด้วย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าคนอยุธยานิยมเรียนอักษรซึ่งมีความคุ้นเคยกันไปกับอักษรไทย ขณะนั้นเวลาเจ้าอาวาจจะมีการนำวิธีการของอักษรซึ่งมีความคล้ายกันมากเข้ามาด้วย ส่วนในด้านรูปสัญญาณนั้นได้พัฒนาไปทีละน้อยๆ จนกระทั่งเป็นในทรงเหลี่ยม เส้นตรง และหักมุมหักเหลี่ยมซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในสมัยสมเด็จพระนราภิญมหาราชเป็นต้นมา (ธรรม บุณโนทก 2535 : 91)

จึงอาจจะสรุปถึงวิธีการเขียนอักษรไทยในสมัยอยุธยาตอนต้น ได้ดังนี้

1. รูปยัญชนะบางตัวต่างไปจากอักษรสมัยพระยาลิไทบ้าง ดังนี้

สมัยพระยาลิไท

๑
๒
๓
๔
๕
๖
๗
๘

สมัยอยุธยาตอนต้น

๗ , ๑
๒ , ๒
๑ , ๓
๗
๔ , ๗
๐
๔

2. รูปสระ อิ อี เริ่มปรับจากทรงกลมมาเป็นทรงรี และพร้อมที่จะเป็นทรงเหลี่ยม ดังตัวอย่างข้างต้น

3. วรรณยุกต์ เอกและโถ ได้ปรับเปลี่ยนคล้ายปัจจุบัน ไม่ใช้รูปภาคบาทแทนวรรณยุกต์โถอีกต่อไป เช่น

ໜ້າວັບ = พ่อสาบ (พ่อสาม)

ໜ້າວັນ = พญ (พ่ออย)

ພນັກງານ = พันเก้าร้อย

ຂາຕົວ = ชาวดำ

4.2 อักษรไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย

สมัยอยุธยาตอนปลายเริ่มตั้งแต่รัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนับว่าเป็นยุคทองของกรุงศรีอยุธยา เพราะเป็นระยะเวลาที่บ้านเมืองมีความเจริญสูงสุดทุกด้าน สำหรับในด้านการเขียนจะเห็นได้ว่าลักษณะลัษณฐานตัวอักษรใกล้เคียงกับปัจจุบันมาก ในยุคนี้ได้มีการติดต่อกับต่างประเทศซึ่งได้มีการทำสนธิสัญญาทางการค้ากันขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศไทยซึ่งมีหลักฐานที่เหลืออยู่ในประเทศไทยซึ่งแสดงถึงความสัมภาระทางการค้าระหว่างสองประเทศ ที่สำคัญที่สุดคือ พระราชาสาส์นและหนังสือติดต่อทางราชการ เป็นลัญญาทางการค้าระหว่างไทยกับฝรั่งเศส พ.ศ. 2231 และสาส์นของราชทูตในปีเดียวกัน

จากล่าวได้ว่า ลายมือที่เป็นตัวเขียนบนกระดาษในสมัยสมเด็จพระนารายณ์แทบจะไม่ปรากฏอยู่ในเมืองไทยเลย ต้องไปค้นหาตัวอย่างมาจากการต่างประเทศดังกล่าวแต่ที่ยังเหลือเป็นหลักฐานในประเทศไทยเป็นอักษรที่ Jarvis บันแ奮์ศิลป์ ศิลปศาสตร์วิจัยวัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก ซึ่ง Jarvis ขึ้นใน พ.ศ. 2225

อย่างไรก็ตาม ตัวอักษรที่ปรากฏในสนธิสัญญาทางการค้าระหว่างไทยกับฝรั่งเศสก็คือ สาส์นของออกพระวิสูตรสุนทรราชทูต ก็ตี หรือศิลปารักษ์วัดจุฬามณี ก็ตี ล้วนแต่มีรูปสัญญาณที่แทบจะกล่าวได้ว่าเหมือนกัน คือยังคงรักษารูปแบบของสุริหี้ไว้แต่จะเขียนเอน ขวาและมีการย่อเหลี่ยมหักมุมมากขึ้น จนเกือบจะเป็นอักษรไทยย่อไปแล้ว เพื่อให้เห็นลักษณะรูปสัญญาณตัวอักษรที่เด่นชัด จึงขอให้ดูตัวอย่างประกอบดังนี้

หนังสือสัญญาการค้าระหว่างสยามประเทศกับประเทศไทยรัชกาล (ส่วนหนึ่ง)

PLATE V

๒๕๔

๐ อาศัยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการ
และเรียบร้อย ด้วยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่าย^๑
จะดำเนินการด้วยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่าย^๒
จะดำเนินการด้วยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่าย^๓
จะดำเนินการด้วยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่าย^๔
จะดำเนินการด้วยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่าย^๕
จะดำเนินการด้วยความตกลงด้วยสันนิษฐานว่า ทั้งสองฝ่าย^๖

๑ อนุบัน্ধการค้าและอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้น ตาม
ด้วยกฎหมายดังต่อไปนี้ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรม^๗
ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลไทย ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้
จะเป็นสิ่งเดียว ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้ ที่จะมีผลบังคับ
ใช้บังคับ ต่อตัวอย่างที่ระบุไว้ด้วย

๒ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้น ตาม
ด้วยกฎหมายดังต่อไปนี้ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรม^๘
ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลไทย ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้
จะเป็นสิ่งเดียว ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้ ที่จะมีผลบังคับ
ใช้บังคับ ต่อตัวอย่างที่ระบุไว้ด้วย

๓ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้น ตาม
ด้วยกฎหมายดังต่อไปนี้ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรม^๙
ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลไทย ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้
จะเป็นสิ่งเดียว ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้ ที่จะมีผลบังคับ
ใช้บังคับ ต่อตัวอย่างที่ระบุไว้ด้วย

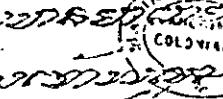
๔ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้น ตาม
ด้วยกฎหมายดังต่อไปนี้ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรม^{๑๐}
ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลไทย ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้
จะเป็นสิ่งเดียว ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้ ที่จะมีผลบังคับ
ใช้บังคับ ต่อตัวอย่างที่ระบุไว้ด้วย

๕ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้น ตาม
ด้วยกฎหมายดังต่อไปนี้ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรม^{๑๑}
ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลไทย ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้
จะเป็นสิ่งเดียว ภายใต้กฎหมายดังต่อไปนี้ ที่จะมีผลบังคับ
ใช้บังคับ ต่อตัวอย่างที่ระบุไว้ด้วย

(เพิ่มเติม) ๖ อนุบัน្តการค้าและอุตสาหกรรม ภายใต้กฎหมาย

PLATE VI

କାହାରେତିବୁ ଯା କାହାକରାନ୍ତିକରାନ୍ତିମନ୍ୟ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟରେ ଆଚାରରେ ଜୀବନରେ ଆଚାରରେ
ଶବ୍ଦରେ ଆଚାରରେ ସହିଳରେ ଆଚାରରେ
ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ସହିଳରେ ସହିଳରେ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟରେ ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ
ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟରେ ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ
ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ସହିଳରେ
ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ସହିଳରେ ସହିଳରେ
ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ସହିଳରେ ସହିଳରେ
ଆଚାରରେ ଆଚାରରେ ସହିଳରେ ସହିଳରେ
ଆଚାରରେ ସହିଳରେ ସହିଳରେ ସହିଳରେ

ແນະນຳຂອງລາກສິດມາກໂຄງການວິທີ່ຈະເກືອກ
 ດູກພື້ນ ຫຼວມບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກວິທີ່ຈະເກືອກ
 ດູກພື້ນ ດູກພື້ນໂດຍພື້ນບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກ
 ທີ່ເກືອກວິທີ່ຈະເກືອກ ດູກພື້ນບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກ -
 ເກືອກວິທີ່ຈະເກືອກ ເກືອກວິທີ່ຈະເກືອກ
 ເກືອກວິທີ່ຈະເກືອກ ດູກພື້ນບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກ
 ດູກພື້ນ ດູກພື້ນ ດູກພື້ນບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກ
 ດູກພື້ນ ດູກພື້ນ ດູກພື້ນບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກ
 ດູກພື້ນ ດູກພື້ນ ດູກພື້ນບໍ່ເຫັນໄດ້ເກືອກ

 ໄດ້ຮັບຄໍາມົດຕະວິດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ
 ໄດ້ຮັບຄໍາມົດຕະວິດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ
 ແລະການພື້ນຖານ ພົມວະນາດຖານ
 ແລະການພື້ນຖານ ພົມວະນາດຖານ

ຈາກກັດຈຸພາມຄືບປັນແຜ່ນໄມ້ທີ່ຈໍາລອງມາຈາກຄິລາຈາກຈົກຈົງ ປັຈຈຸບັນເອີ້ນທີ່ພຶພຶກັນກົວດພະ
គົງວັດທະນາທາດ ຈ. ພິຈຳນຸໂລກ

ລ:ຄົກກົງ ၁၇၁ ບັດດັກທັນທ່ຽນດົກບໍ່ມັນ ອົມຕາພະການໃຫ້ຕົນບັນນິຕົວລິຫງ
ກັນບົບົດຕົວດັນແນ່ ໃນລາງວ່າວາງວ່າພໍາມີນີ້ ກໍຣ.ສົກຮອກກວ່າມີນິນັນກຽນ ຂະນະນີ້
ເອກາະກວ່າລາວນີ້ວ່າວີ້ຄົ້ນ ພວ:ບໍລິການຊັ້ນແຕ່:ນາງກັນສັນ:ສູງເຕີຍໃນນິຕົວພູມງູນຈາກວັດ
ໜີ່ແວ:ນັ້ນຄົກກົງ ດັ່ງຕົວຢ່າງໃນການວັດ

ສ:ຄົກກົງ ၁၇၁ ບົບົດຄົນບັດຕົວໃຫ້ໄດ້ກົດຕົວລິຫງ
ດີຕົນບັນນິຕົວໄດ້ກົດຕົວບັດຕົວຕ່າງກວ່າມະຍານ່າ
ດົບພູນ:ບໍ່ກັນແລວດີລົ່ມ:ກະເຫັນທ່ານ ແລະ:ກົວມີດີບັນພົບ:ສົນນິ້ນວັດກົດນ້າພະ:ຫຼາ
ແລວກ່ານີ້ຈົ່ງກວ່າມີດີວ່າພົບພົບແລ້ວພົບ:ສົນນິ້ນພົບໃດກົດຕົວທີ່ລົມ
ແຕ່ລົມເຊີງພູມການໃຫ້ຕົກລົກນາກົບພື້ນຖານໃນຕາຫາງພູມຫຼູດໃຫ້ແບ່ນເຊື້ອ:
ລົບຫວັນ ຄົນກົດຕົວນ້າລົມພວ:ຕ່າງສາທ່ານ໌:ພົບພູມກູ້ຕົວກວ່າມີລາຍການຂັ້ນ
ຫອນເວຸ່ນພວ:ອັດຕະຫລາຜົວໜ້າໜ້າກົດຕົວລົມກວ່າມີລາຍການຂັ້ນ
ກໍລ່ອງລົມພວ:ອັດຕະຫລາຜົວໜ້າໜ້າກົດຕົວລົມກວ່າມີລາຍການຂັ້ນ

ພົບດູກນີ້ໃດ ၁၇၁ ນີ້ລົ້າຍ ၈၀. ອີ້. ນົວນ ວັດໂຕຕົວເລັດຕົວນີ້
ວັດຕົວນີ້ໃນ ນລວ່າລົດທີ່ມີນັດເລັດຕົວບັນພວ:ນາງ ອົງການແລນນິ້ນການຮັບວິການນັ້ນຫັດ
ພວ:ການກົມ ໃຫ້ພວ:ຄຣູກວັນໃດໄດ້ໂຄງກູກກະ:ບົນ ຊື່ລົ້າສົກໂຮງງານຍົດໃດກົງ ມ ທົວນ
ຫົ່ວນກີກາຫອດຍົງ:ພົບເບົາກາຫອດຍົງແລ້ວ ວິຫວັນບັດຕົວພວ:ກາລົມການງົງນິ້ນ
ກົດຕົວກູ້ເຫັນທີ່ເລີ່ມໃຫ້ພົບພູມພວ:ໂອົງຄົງດັກສີໃຫ້ລ້າງກູດ ໃຫ້ໃຫ້ຕິ່ງກູນໃຫ້ ພ.၈၈
ກົນຈົ້າຫົ່ວນນີ້ເບັນກັນນັກລົກກາ ແຕ່ລົມນີ້:ພົບກົນໜີ້ນົວວິຍ ແລະ:ບໍ່ຮ່າກູນຫຼາຍນີ້ໄດ້ກົນ
ນັກລົກກາພວ:ພົບນົກກາ ຕຸລະ:ຂົງພວ:ກາກົມແກ່ວ່າ ຖ້າຄວາ (ຖ່ານຸ້າ) ພວ:ພົບນົກກາ
ແລະ:ແຜ່ນຕົລາເຍັ່ນນີ້ໃນອ່ານົກພວ:ກາກົມກາວ ໃຈ:ພວ:ກົດຕົວແລກລົ້ານ ພ.၈၈
ນັ້ນອັນກົງ:ພວ:ເກຕາ ແລະ:ເມີນພວ:ພູກໂຮງ ພກກາ ၈၀၅. ປົບ:ກົດຕົວກົດ ວິກາ.
ໝາຍຕົ້ນນັ້ນຕາມທຸກ ၈၀ ຫົ້ນງົດ ၁၁ ວິກາ: ປົບ:ຕິ່ງກູນໃຫ້ໃນນັ້ນຫຼຸງ.

ດ້ານນີ້ພົບກົນກາແລວແລກ:ບົດຕົວນັ້ນຫຼຸງ
ກົນຈົ້າຫົ່ວນນີ້ໃຫ້ຕົວລາລົມຕົວນັ້ນພວ:ລົມນົກຕົວລາ (ຫົມນົກ) ຕົກໄດ້ ໨:
ອາຍຫົ້ນ ၁၃ ດີ ສ:ຄົນກົດຫົວດ້ວຍຕົກ ສົງ:ຫຼາສົກຕ່າມພົບພູມຕົວຫົມນົກ
ບົນນັ້ນຫຼາຍກົມກາດີຕົວກວ່າທີ່ມີກົນກົມກາວັດຮູມນີ້:ການໃຫ້ພົບພູມຫຼັງກວ່າມີເຫດ
ໄລຄົນບູນໃຫ້ຮູກໃຫ້ກົນກົມກາພົບພູມກົດຕົວຫົມນົກໃຫ້ພົບພູມຫຼູດໃຫ້ຕິ່ງ
ຈູ້ໃນພວ:ນີ້ນັ້ນຄົງຮູ້ຕົວນົມວັນທັກນ້າພວ: ນີ້ໃຫ້ ອົດກົມກົງ ໂຈ້ງ:ທົນກົມກົງນົມອັນຫຼຸງ
ລົ້າຍອັນກົມກົງ:ວິກິ່ນສົ່ງນົມກົມກົງຕົວຫົມນົກ..... ຢ້າງ:ນັກງົດຕົວລົມກົມກົງຫຼັງຕົວ ຖວະ
ພວ:ພົບກົມພວ:ກາກົມ ວ່ານີ້ອີ້ນພົບກົມໄດ້ດັ່ງຕົວ: ພົບນີ້ ສົກຫຼາຍກົມກົງ
ທີ່ຕົວໄວ້ງົງນີ້ພວ:ອາກົມ ແລະ:ບັດນົກພວ:ກົດຕົວເກົດລົມຫົມນົກຫຼູດແລກ:ຄມ:ບໍ່
ໄລຍງົດກົມກົງໃຫ້ອຸ່ນຫັນກົມກົງ..... ຖ້າຫົ້ວດ..... ທີ່ກົດຕົວແລກ:ຄມ
ເປັນຫຼາຍງົດ: ລົມ ອາວນົມກົມກົງ..... ຖ້າຫົ້ວດ..... ເລັດກົມກົງ
ຄົນເປັນຫຼາຍງົດ: ລົມ ອາວນົມກົມກົງຕົວນົມ..... ທີ່ກົດຕົວແລກ:ຄມ
ຄົນກົມກົງ:ລົມແບ່ງຄົນອຸ່ນພວ:ອົບນົມພວ: ຖ້າຫົ້ວດ..... ທີ່ກົດຕົວແລກ:ຄມ
ກົນພວ:ອົບນົມນີ້ໃຫ້ລົມດີຕົວກວ່າ..... ຖ້າຫົ້ວດ..... ທີ່ກົດຕົວແລກ:ຄມ
(ຫຼັງຈາງ) ບຸດ..... ທີ່ກົດຕົວແລກ:ຄມ..... ທີ່ກົດຕົວແລກ:ຄມ
ກົນພວ:ແລວລົມໄດ້ພບພວ:ພູກໂຮງ ມົງມາພວ:ລາວນົມຈົ່ງຖືກກົດຕົວ

ในແຜ່ນເດືອນສມັດຈິພຣະນາຮາຍົມຫາຣາຊ ລັກຂະໜະຕົວອັກຊຣໄມໄດ້ແຕກຕ່າງໄປຈາກອັກຊຣໄທ
ບັຈຈຸບັນນັກ ແລະຈະແຕກຕ່າງໄປຈາກຕົວອັກຊຣສມັຍສູໂທຍໍເພີ່ຍ 2-3 ຕັວເທິ່ນນັ້ນ ເຊັ່ນ

ໜ ເປົ້າໝັນເປັນ ດ (ກ), ສ ເປົ້າໝັນເປັນ ທ (ໜ),

ກ ເປົ້າໝັນເປັນ ຖ (ທ), ແລະ ພ ເປົ້າໝັນເປັນ ມ (ນ)

(ຍອຊ ເຊເດັ່ນ 2503 : 17-18)

ສ່ວນວຽກຄະນຸກົດ ຍັງຄອງປຣາກງົງຢູ່ເພີ່ຍ 2 ຮູປ ເຊັ່ນເດີມ ແຕ່ມີຮູບສັນຫຼານເໜືອນວຽກຄະນຸກົດທີ່
ໃຊ້ໃນບັຈຈຸບັນ

ໃນສມັຍອຸ່ອຍາຕອນປລາຍນີ້ ຍັງໄດ້ເປີ່ຍແປລງຮູບສັນຫຼານຕົວອັກຊຣຈາກອຸ່ອຍາຕອນຕົ້ນໄປ
ບັກທຳໄທເຫັນເດີນຫັດວ່າໄກລ໌ເຄີຍກັບບັຈຈຸບັນ ເຊັ່ນ

ບັຈຈຸບັນ	ອຸ່ອຍາຕອນຕົ້ນ	ອຸ່ອຍາຕອນປລາຍ
ດ	ດ	ດ, ໄ
ມ	ມ	ມ
ອ	ອ	ອ, ອ

ສໍາຫັບຮູບສະໄໝໃນສມັຍອຸ່ອຍາຕອນປລາຍ ໄດ້ມີການປັບປຸງເປົ້າໝັນເປັນທຽບເລື່ອມເໜືອນ
ອັກຊຣຂອມບຣຈົງເກີບຖຸກຕົວ ສ່ວນສະ ໄວ ໄວ ຈະເຂີຍແລ່ນຫາງຍາວເພື່ອໄທເຂົາກັບພຍັງໝະທີ່ມັກ
ຈະເລ່ນຫາງເຂັ້ນເຕີຍກັນ

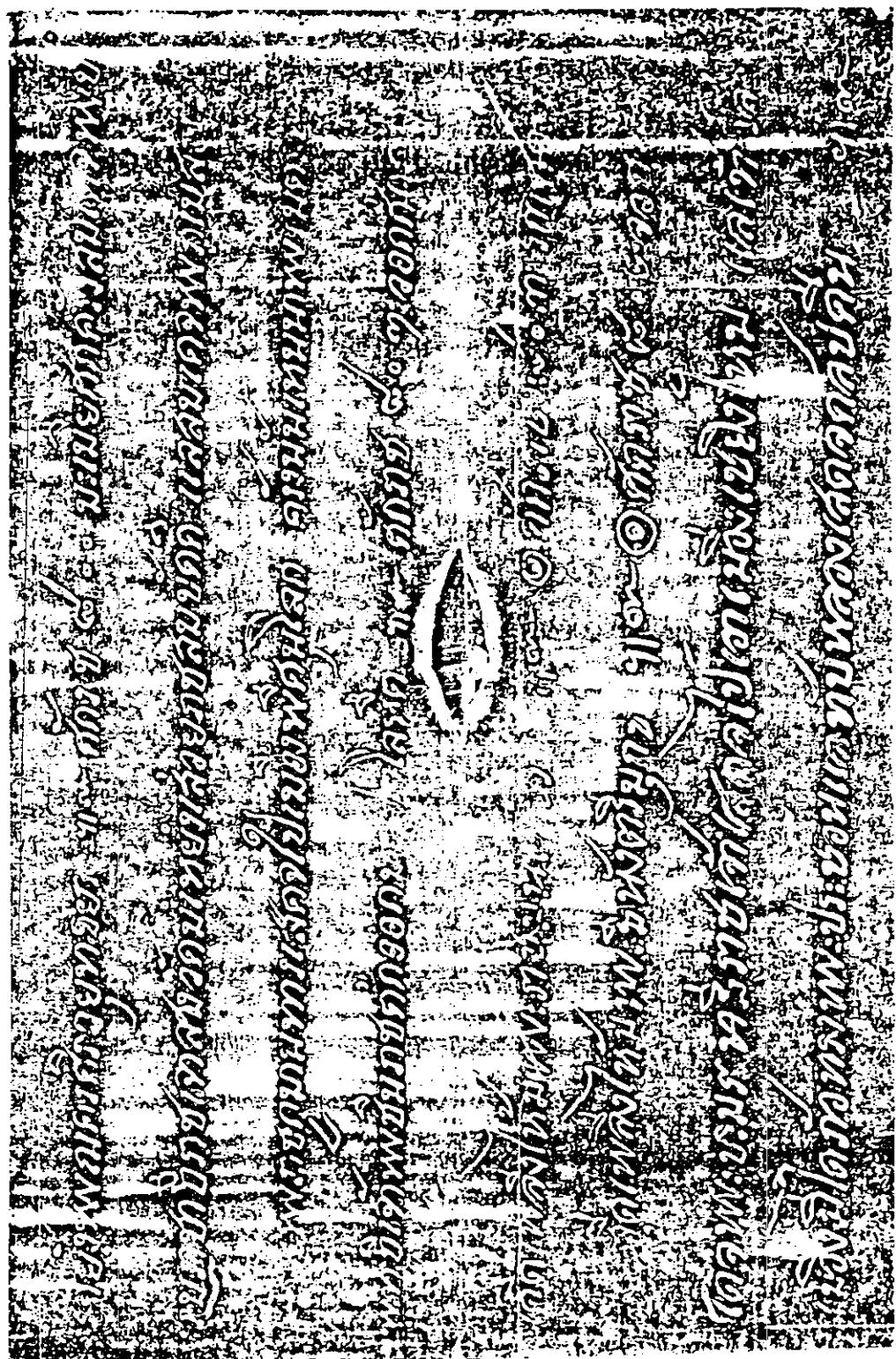
ນອກຈາກອັກຊຣຕົວບຣຈົງທີ່ປຣາກງົງໃນຫລັກສູນຕ່າງໆ ແລ້ວ ຍັງໄດ້ພົບເອກສາຣທີ່ເປັນລາຍມືອ
ຫວັດແຕ່ຈະໃຊ້ເຂີຍໃນລັກຂະໜະທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຕີ່ອ ໄໜນສື່ອທີ່ເປັນລາຍມືອບຣຈົງຈະເປັນຫັນສື່ອຮາຊກາ
ສ່ວນລາຍມືອຫວັດຈະເປັນບັນທຶກສ່ວນຕົວ ທີ່ອເອກສາຣຂອງເອກຂນ ສໍາຫັບກາເຮີຍລາຍມືອດ້ວຍຕົວບຣຈົງນັ້ນ
ຄ້າມີການທັກເລື່ອມຍ່ອມຸມມາກັ້ນກີ່ຈະເປັນອັກຊຣອີກົດນິດໜີ່ງໜີ່ເຊີຍກັນວ່າອັກຊຣໄທຍ່ອເປັນອັກຊຣທີ່
ເກີດັ້ນໃນຂ່າວສມັຍອຸ່ອຍາຕອນປລາຍນີ້ເຂັ້ນກັນ ທັນນີ້ອ່າຈະເປັນລາຍມືອຂອງຜູ້ເຂີຍທີ່ຢ່າງປະດິຫຼວງ
ປະກາກນີ້ ປະກອບກັບວັສດຸທີ່ໃຊ້ເຂີຍທຣີ່ຈາກກົດກົດປະກາກນີ້ ກລ່າວຕີ່ອ ໄດ້ມີການເປີ່ຍຈາກກາ
ຈາກກົບນີ້ສາ ກລາຍເປັນຈາກກົບນີ້ສາ ແຜ່ນທອງ ແຜ່ນເງິນ ແລະແຜ່ນໄມ້ ທີ່ມີຄວາມຄລ່ອງຕົວ
ແລະປະເນີຕົວບຣຈົງມາກັ້ນ ຈຶ່ງເປັນຜລໃຫ້ມີການດັດແປລງວິທີກາເຮີຍໃນຮູບຕ່າງໆ ໄດ້ 3 ຮູປແບບ (ກວດໝູ້
ສູ້ 2534 : 24) ຕີ່ອ

1. ອັກຊຣຕົວບຣຈົງ ອັກຊຣນີ້ຈະເຂີຍໂຍ່າງປະເນີຕົວບຣຈົງ ໃຫ້ສໍາຫັບເຂີຍຫັນສື່ອສໍາຄັງ
ໂດຍຈະຈາກກົດທຣີ່ເຂີຍລົງບນແຜ່ນເງິນ ແຜ່ນທອງ ສມຸດໄທຍ ແລະແຜ່ນທຶນ ໃນສມັຍສມັດຈິພຣະນາຮາຍົມ
ມຫາຣາຊ ລັກຂະໜະຕົວອັກຊຣຈະມີຮູບປ່າງຄລ້າຍສມັຍອຸ່ອຍາຕອນຕົ້ນ ຕີ່ຍັງຄອງລັກຂະໜະຕົວອັກຊຣສມັຍ

พระยาลิไท ซึ่งมีลักษณะกลม มน เอ้าไว้ ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ และศิลปาริกวัดจุฬามณี ต่อมาคงจะพิถีพิถันในการเขียนมากยิ่งขึ้น ลายเส้นต่างๆ จึงเป็นเล่นตรง และหักเหลี่ยมหักมุมมากยิ่งขึ้น จนใกล้เคียงกับตัวอักษรในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังปรากฏในพระมาลัยคำหลวง เป็นต้น ตัวอักษรชนิดนี้ต่อมาจึงได้ใช้เป็นแบบพิมพ์ และพิมพ์ขึ้นใช้ในกรุงเทพฯ เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2378 เรียกว่า “ตัวพิมพ์”

2. อักษรตัวหวัด คืออักษรที่เขียนหัวให้เส้นติดกันบ้าง ห่างกันบ้าง ใช้สำหรับเขียนจดหมาย อุรุกิจการค้า และเรื่องราwt่างๆ จะเขียนด้วยปากกา ปากไก่และดินสอ ปกติจะเขียนลงบนแผ่นกระดาษ จึงเรียกอักษรชนิดนี้ว่า “ตัวเขียน” อักษรชนิดนี้ ปรากฏหลักฐานครั้งแรกใน พ.ศ. 2164 สมัยพระเจ้าทรงธรรม เป็นหนังสือที่ออกพระจอมเมืองศรีราชโ哥ษา กรรมการเมืองตะนาวศรี อนุญาตให้พ่อค้าเดนมาrkเข้ามาค้าขายในประเทศไทย ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนรา yapมหาราช ออกพระวิสูตรสุนทรราชฎุ มีจดหมายฉบับที่ 2 ถึงมูสูลายี กีเขียนด้วยตัวหวัดเช่นกัน

3. อักษรตัวย่อหรืออักษรไทยย่อ คือตัวอักษรที่เขียนอย่างวิจิตรบรรจง มีเส้นหนาบาง เขียนทางให้คล้ายอักษรขอมบรรจงหรืออักษรขอม Jarvisik รูปสัญญาเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรง หักเหลี่ยมย่อมุม ใช้สำหรับเขียนชื่อป้าย ชื่อหนังสือ หนังสือสวัสด และหนังสือสำคัญ (ทองสีบ ศุภะมาრค 2526 : 56-57) อักษรไทยย่อนี้มีตัวอย่างตั้งแต่แหน่งดินสมเด็จพระนรา yapมหาราช ตามที่ยอช เชเดลส์ ได้ตั้งชื่อสังเกตไว้ แต่ในความเป็นจริงแล้วอักษรรูปทรงดังกล่าวได้มีมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าทรงธรรมแล้ว คือ หนังสือออกญาไซยาอิบดีศรีณรงค์ใหญ่ เมืองตะนาวศรี อนุญาตให้พ่อค้าเดนมาrkเข้ามาค้าขายยังเมืองตะนาวศรี และกรุงศรีอยุธยา ต่อมาได้มีการใช้กันอย่างชัดแจ้งขึ้นในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระถึงสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ดังปรากฏในหนังสือแนบทปันทสูตรคำหลวง ซึ่งเขียนในจุลศักราช 1098 (พ.ศ. 2279)

(গোলাপ) পুস্তক প্রকাশন সংস্কৃতি

(ตัวอย่างอักษรตัวบรรจง)

พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิธิ (บางตอน)

ข้อความจากเอกสาร

มายังพระนครศรีอยุธยา ศักราช ๔๐๐ มะเมียศก ครั้งสมเด็จพระบรมราชาริราชเจ้าสางวัดมเหงংเสวย ราชสมบัติ แลสั่งเดจพระเมศวร.
.. พระราชนมานการเดดจไปเมืองพิษณุโลก ครั้งนั้นเห็นน้ำพระเนตรพระพุทธเจ้าพรซึ่นราชตอกอกมาเป็นโลหิต ศักราช ๔๐๒ วอศก ...
เกิดเพลิงใหม่พระราชนเทียร ศักราช ๔๐๓ รากศก ...
. .เกิดเพลิงใหม่พระอินังตวีมุกข ศักราช ๔๐๔ จอศก สมเดจพระบรมราชาริราชเจ้าเดดจไปເຄາມเมืองเชียงใหม่ แลเข้า (ล้อม)
เมืองมีได้ภอทรงพระประชอนแลทับหลวงเดดจกลับคืน

คำอ่าน

มายังพระนครศรีอยุธยา ศักราช ๔๐๐ มะเมียศก ครั้งสมเด็จพระบรมราชาริราชเจ้าสางวัดมเหงค์ เสวยราชสมบัติ แลสั่งเดจพระเมศวร...
.. พระราชนมารเดดจไปเมืองพิษณุโลก ครั้งนั้นเห็นน้ำพระเนตรพระพุทธเจ้าพรซึ่นราชตอกอกมาเป็นโลหิต ศักราช ๔๐๒ วอศก...
เกิดเพลิงใหม่พระราชนเทียร ศักราช ๔๐๓ รากศก...
. .เกิดเพลิงใหม่พระที่นั่งตวีมุกข ศักราช ๔๐๔ จอศก สมเดจพระบรมราชาริราชเจ้าเดดจไปເຄາມเมืองเชียงใหม่ แลเข้า (ล้อม)
เมืองมีได้ พอทรงพระประชอนแลทับหลวงเดดจกลับคืน

จดหมายฉบับที่ 2 (ตัวหนัง)

คำอ่าน

หนังสือออกพระวีสุทสูนธรรมราชนาถ ออกหลวงกัลยาราชไมตรี
อุปถุตแลออกขุนศรีวาราชาจารีทูต มาถึงมูสุลายชีงไดบัง^๑
คับกุมปันญีทั้งปวง ดวยท่านสำแดงความยืนดีแลนับถือได
ให้สำเรจการทั้งปวงตามพระราชนาถไทยพระมหากระสัตตราธิราชผู้
เป็นเจ้าอัตโน แลบัดนี้ไดพบท่าทางอนจเขียนมาให้ทราบ
แจ้งว่ามีนา้ใจยอนยืนดีตอทานเห็นว่าท่านจะมีกรด เมื่อ^๒
แลท่านรู้ว่าอัตโนทั้งปวงมาถึงภารณท่อเป็นสุขสนุกส
บายอยู่ แลอนมานีสเม่อใจนึก แลเห็นว่ายังสามเดือนจะ
ไดไปถึงพระมหากระสัตตราธิราชผู้เป็นเจ้าแลจะไดเอ้าแจ้งให้ลະ
ເຍີດວ່າທານເຂົາໄຈຢືນໃນราชการແຫງພຣມມາກະສັຕຽ
ຮີຮາຊ ແລະເຂົ້ອມູວ່າທານໆມີນໍາໄຈຍອນຮ່າຍກໍາກຳການທັງປຸງແລ
ເຫັນປ້າທານຈ່າຍຄົງບັນນາການອັນເຫຼືອອຸ່ນນັ້ນເຫຼືອປິຕາມ
ພຣມມາກະສັຕຽຈາເຈົ້າຕ້ອງປະສົງນັ້ນ ແລວດ້ານຂອງໃຫຍ່
ຫ້າຍເຮັງຮັດຄຽວອັນລັ້ງສອນເດກຊີ້ງອູ້ເຮົານນັ້ນໄຫ້ຮູ້ລັ້ນທັດຈິດ
ກລັບເຫຼືອໄປຢັງກຽງສົງເຊົາອັນພຣມມາກະສັຕຽຮີຮາຊຕ້ອງພຣ
ຮາຊປະສົງນັ້ນ ແລວດ້ານຂອງແກພຣະເປັນເຈົ້າໃຫ້ບໍ່ຮູ້...ທ່ານໃຫ
ມີບຸນູໃຫ້ຈຳເຮັດສືບໄປ ແລ້ວນັ້ນເຈົ້າຕ້ອງນັ້ນ ເມື່ອງ~ໃນ
ວັນພຸທເດືອນແປດແຮມສອງຄໍາປີເຄາະນັພສກ ສັກຮາຊ ໩ໜ້າ

మన్తికపుస్తకాలంగాలు (ప్రాచీనము)

- ప్రాచీనము .. . ల ఎ మామిదిలు వెనువులు
అందులో వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ప్రాచీనములు
- 101 0-
- మామిదిలు వెనువుల వ్యాపారముల ల ఎ
 - మామిదిలు వెనువుల వ్యాపారముల ల ఎ
 - మామిదిలు ల ఎ 101 101 0-
- ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
అందులో వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
- 101 0-
- ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
 - ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
- 101 0-
- ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
 - ఏడులు వెనువుల వ్యాపారముల వ్యాపారముల
- 101 0-

คำอ่านนันໂທປັນທສູຕຣຄໍາຫລວງ (ບາງຕອນ)

ຈຸລສັກກະຣາຊ ១០៥៨ ແລະແຕ່ຕ່າງພຣະບາຟີມາຄຸມເທົ່າດຶງ
ອຮງແຕ່ງເນື້ອຄວາມຄໍາປະດັບໃນຄຽງນີ້ ແລຈຽວວ່າວ່າງອຢູ່ນັ້ນຈຳກລກັນ
ສັກຊື່ສີບປິນໜັນນມີໄດ້ແຈ້ງ
ເມື່ອແຮກແຕ່ງພຣະມາຫາຕີຄໍາຫລວງນັ້ນຈຸລສັກກະຣາຊໄດ້ ៥៥៥ ສກ
ແຕ່ງນັນໂທປັນທສູຕຣຄໍາຫລວງຄຽງນີ້ຈຸລສັກກະຣາຊໄດ້ ១០៥៨ ສກ
ວ່າງກັນອຢູ່ດຶງ ᭧᭯᭯ ປີ
ນັນໂທປັນທສູຕຣ ທີ່ພຣະບາຟີເປັນປຣກຕິທຍ່າງເທສະາຖາງປວງມືອຢູ່ໃນພຣ
ກຳພິທີອະນຸກາຍະຕືລະຂັ້ນອັນດັ່ງເວັມເມກ່ອນ ນັນໂທປັນທສູຕຣອັນນມີໃນ
ພຣະອັດຕະກະຄາແກ້ພຣະກຳພືອບປະການນີ້ ອັນພຣະມາຫຸທອະສີຣີເຕີເຈົ້າ
ແຕ່ງປັນພຣະບາຟີຄໍາປະດັບນີ້ມີໄດ້ຕັ້ງ ເວັມເມກ່ອນເລອຍ ບຸຄຄລູ້ມີປັບປຸງ
ອຍ່າພຶ່ງສົງໄສຍ່ວ່າ ນັນໂທປັນທສູຕຣນີ້ອກຄໍາພຣະອານທະແລນອກລັ້ງຄາຍະ
ນາຍະ ນັນໂທປັນທສູຕຣນີ້ ມີໃນສົງຄາຍະນາຍະແທ່ງິງແລ

นายສັງ }	ຜຸບພຣະບາຟີ
ช້າພຣະພຸຖອເຈົ້າ	นายສາ }
นายທອງ	ຜຸບເນື້ອຄວາມ

ພຣະສຸມດ້າວຍຫຍ່າງນີ້ໂບກດ້ວຍພຸນສາມຄຽງ ຈຶ່ງລັງນ້ຳກັນເຂື່ອມຄຽງ
ທີ່ນີ້ ຈຶ່ງເຂີຍພຣະອັກໝາວ ແລ້ວຈຶ່ງລັງນ້ຳກັນເຂື່ອມອີກສາມຄຽງ ແມ່ນຈະ
ຕັ້ງນ້ຳມີໄດ້ລັບເລືອນເລອຍ ພຍ່າງໂບກດ້ວຍພຸນແລ້ນ້ຳກັນເຂື່ອມນີ້ອອງ
ຫລວງໂຊດືກນອກຮາຊກາຮຽນເຖິງການຫຼັກການຫຼັກການຫຼັກການຫຼັກການ
ພຣະສຸມດີນີ້ສັ່ງໄດ້ທັນກັນ ២ ຊັ້ນ ២ ຕຳລົງ ១ ບາກ ២ ສລື່ງ

ទ្រូវយករាជការស្ថិតុយ ០ ដែលគឺជាដំណឹងនៃប្រព័ន្ធឌីជាន់
នៃខេត្ត និងជាប្រព័ន្ធឌីជាន់ នៅក្នុងរាជការ នៅក្នុងប្រព័ន្ធ និង
និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង

ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង
ប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និងប្រព័ន្ធឌីជាន់ និង

០ នៅលើនាម ការបង្កើតរាជការនាមីនាម ការបង្កើតរាជការនាមីនាម
០ នៅលើនាម ការបង្កើតរាជការនាមីនាម ការបង្កើតរាជការនាមីនាម

០ នៅលើ	នៅលើនាមីនាម	នាមីនាម
នៅលើ	នៅលើនាម	នាមីនាម
នៅ	នៅលើនាមីនាម	នាមីនាម
នៅលើ	នៅលើនាមីនាម	នៅលើនាមីនាម

០ នៅលើនាម នាមីនាម	នៅលើនាម
នៅលើ នៅលើនាម	នៅលើនាម
នៅលើនាម នៅលើនាម	នៅលើនាម
នៅលើនាម នៅលើនាមីនាម	នៅលើនាមីនាម

ព័ត៌មានបំផុតនៃពិភពលោក ត្រូវបានដាក់ជាអាស៊ាន់

นันໂທປັນທສູຕຣຄໍາຫລວງ คำอ่านปัจจุบัน

(อักษรซ้อมย่อ) ດັບກາລນັ້ນ ອັນວ່າສມເດືອບຣມ.. ຮຣຍາ ກີມີພຸທອຈິນຕາ
ຈຳນັງ ດັ່ງພຣອງຄົປຣິວິຕິກ ດັ່ງຖາອັນວ່າພຣະສຣາພກອງຄົໄດ ຈັກມີຄຸກອີໃກຣອດຸລຍ
ກອປຣດ້ວຍຄຸນບຸລຸງຢາ ອັນໄດ້ອໍບຣມມາມາກແລ້ວ ແລ້ກແລ້ກລ້ວກລ້າສາມາຮຣ ອັນ
ຜູສາດໃນອຸບາຍມາກນັກ ຈຶ່ງຈັກທຣມານພຣະຍານາຄາໄດ້ ກີຈະໃຫ້ທຣມານນັດນັ້ນ
ຊຶ່ງນັນໂທປັນທ໌ ອັນຕົນໄດ້ເປັນໄທຫຼຸງກ່ວ່າ ໃນຫາຄາບຮັບຫຼັກ ນ້ຳໃຈຕັ້ງທົກກໍ-
ຂລະ ມືມານະຍົກຂຶ້ນໄວ້ ປະດູຈອງຂໍ້ຢປລິວຍາບ ໄຈຫຍານຫ້າລັ້ນພັນ ອັນບຸທ-

ຄລຈະທຣມານຍາກ ຊຶ່ງພຣະຍານາຄອັນຮ້າຍ ໃຫ້ຫຍາພາລ່າຫຍພຍສ ແລະຈະເປີລື້ອງ
ປລົດພຣະຍານາຄ ຈາກມາຮຄຄຸຈາກທຖນຍົງ ອັນມີບຣິສຸທີ່ ອັນລັບປຸງຊຸ່
ພາລາ ສບປປາຮານາປຣີຍາຄມ ເສັດ້ວຍສາມາຮຣອັນຫລງ ແລະຈະດຳຮັງໃຫ້ເຂົ້າໄປ
ໃນທາງທຣມອັນເລີສ ອັນປະເສົງສຣິບຣິສຸທີ່ ອັນລັບປຸງຊຸ່ທັງພອງ ສ້ອງເສັບ
ໃນອຣມາ ສມເດືອຈອຣຄສຣາກວໂລກຍໍ ກີເຫັນພຣະມຫາໂມຄັລ້າ ຜູ້ເປັນ
ຖຸດີຍາສຣາພກປະເສົງ ຖຸເກີ້ລ້າເລີສກມເລັນທຣາ ຈັກຮະກຳປາງວິຫາຣີ

(อักษรซ้อมย่อ) ແກ່່ນິກຣສຣມພຣາທມນາ ແລ້ສວກມາຕົ່ງຮາຊບັນທຶທົ່ງ
(อักษรซອງຍ່ອ) ເປັນດີນິມວັດນກີຣູຍືດກຣນາ ແກ່່ນເມອາໃນໂລກຍືນແລ

ນນໂທ	ພ່າຍສີ່ຍ້່າຍ	ກຄວາ
ປນະກະ	ນາເຄັນທຣາ	ກຣາບເກລ້າ
ສູຕຣ	ທີ່ມີນິກາຍສາ	ທຣເລີສ
ບຣິບູຮຣນ	ອຮຣມພຣະເຈົ້າ	ເທັນໄຟວັກວຽຍອ

ເຈົ້າພ້າອຮຣມ	ທ່ານແກ້	ພຍາຍາມ
ອີເປີສີ່	ຖຸມາຮນາມ	ບອກແຈ້ງ
ໄຊຍເໜັງ	ປັງຢາຄາມ	ກີ່ກວາພ
ສຸຮິຍາວົງຄໍ	ທຣງແຕ່ງແກລ້ງ	ກລ່ວງເກລື້ອງນິກ

สำหรับอักษรวิธีในสมัยอยุธยาตอนปลาย ยังคงเป็นระบบเดียวกับสมัยอยุธยาตอนต้นซึ่งตรงกับอักษรวิธีไทยในปัจจุบัน แต่จะมีคำบางคำที่เขียนตามความนิยมในสมัยนั้น เช่น

ພଣ ମରତ୍ତରେୟଥିଯା ପ୍ରନଚରକ୍ରିୟା

ଅଧିକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଥମତିମୁଖ

ଶିଖ ବିଜ୍ଞାନୀ କୁମାରହଣ୍ଡୀ

ବୈଜ୍ଞାନିକ ତୀଙ୍ଗଠିନୀ

ଅଧିକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେବକୁମାର

ଶିଖ ବିଜ୍ଞାନୀ କୁମାରହଣ୍ଡୀ

ଅଧିକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ କୁମାରହଣ୍ଡୀ

ଅଧିକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ କୁମାରହଣ୍ଡୀ

ଏଥାଂ

ในส่วนของวรรณยุกต์นั้น ก่อนสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศคงจะมีวรรณยุกต์เพียง 2 รูป คือ เอก และ โถ ต่อมาจอนดาณนีซึ่งเป็นฉบับที่เรียบเรียงขึ้นในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศปรากฏว่ามี วรรณยุกต์ครบ 4 รูปแล้ว และได้อธิบายถึงวรรณยุกต์ตระและจัตவาอยู่ห้ลายตอน เช่น "... เหล่า อักษรเสียงสูง 11 ตัว เหล่าอักษรกลางกองตា 24 ตัว ยังมีแต่ไม่เอก ไม่โถ และวิ่งเข้าหากันเป็น เสียงไม้ตระ ไม้จัตวนั่นเอง ..." "แสดงให้เห็นว่าไม้ตระ ไม้จัตวน่าเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2275 ซึ่งเป็นปี ที่เรียบเรียงจันดาณนี หรือก่อนหน้านั้น (อว.ช. บุณโนทย 2536 : 64-65) แต่เรื่องนี้ประเสริฐ ณ นคร ให้ความเห็นว่าต้นฉบับจันดาณนีที่ทราบบอยู่นั้นเป็นฉบับที่คัดลอกขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (2531 : 50)

วิวัฒนาการของตัวอักษรไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาดังได้กล่าวมานี้ หลักฐานที่เด่นชัดส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปของศิลปาริคและเอกสารของชาวต่างประเทศเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เนื่องจากเอกสาร ต่างๆ ทั้งที่เป็นสมุดไทยคำ สมุดไทยชา และการลงบันใบลาน มีหลงเหลือมาถึงสมัยหลังน้อย เพราการเสียงกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในครั้งที่ 2 ได้สร้างความเสียหายให้แก่กรุงศรีอยุธยาในแบบทุก ด้าน จะนั้นเอกสารต่างๆ ที่เคยมีอยู่เป็นจำนวนมากคงกระดับพลดพรายหรือมอดใหม่ไปในกอง เพลิงเป็นส่วนใหญ่ หลักฐานทางเอกสารที่ปรากฏเด่นชัดจะมาเริ่มอีกครั้งในสมัยกรุงธนบุรี เป็นต้นมา

สรุปสาระสำคัญในบทที่ 4

หลักฐานทางด้วยอักษรทั้งในสมัยสุโขทัยและสมัยกรุงศรีอยุธยาจะปรากฏในรูปของศิลารึกมากกว่าในที่อื่นๆ เพราะเป็นวัสดุคงทนจึงยังคงอยู่ถึงปัจจุบันได้ แต่เจารึกในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีน้อยกว่าสมัยสุโขทัย เพราะคนอยุธยาจะเขียนหนังสือลงบนวัสดุที่ไม่คงทนถาวรเป็นกระดาษหรือใบลาน เพราะเขียนสะดวกกว่าการจารึกบนศิลา แต่วัสดุดังกล่าวได้เสื่อมสภาพไปทั้งจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยธรรมชาติ จึงหลงเหลือมาถึงปัจจุบันน้อย ตรงกันข้ามกับการจารึกบนศิลาจะให้รายละเอียดที่แน่นชัด คือจะบ่งบอกระยะเวลาไว้ด้วยว่าเจารึกเมื่อใด รูปสัญญาเป็นอย่างไร แต่รูปสัญญาของตัวอักษรในศิลาเจารึกย่อจะสวยงามส្សugar เขียนในกระดาษหรือการจารบนใบลานย่อจะเปรียบกันไม่ได้ เพราะการจารึกต้องใช้แรงและเวลาจำนวนมากกว่า

หลักฐานด้านการเขียนที่เป็นหนังสือ หรือเอกสารนั้น เวลาใช้ต้องระมัดระวังเรื่องระยะเวลาในการเขียนไว้ด้วยไม่ให้มีหลักฐานยื่นมาประกอบให้ชัดเจน เพราะผู้คัดลอกอาจจะเพ่งลอกเพียงชื่อนามก็ได้ นอกจากนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงข้อความไปด้วย โดยคัดลอกเฉพาะสาระของเรื่องไว้เท่านั้น หลักฐานทางด้านเอกสารหรือหนังสือที่หลงเหลือมาถึงปัจจุบันมักจะปรากฏอยู่ในต่างประเทศเสียมากกว่า

อักษรไทยสมัยอยุธยาตอนต้น ยังคงลักษณะของอักษรสมัยพะยາลีไทยอย่างชัดเจน เช่น มีการเขียนไม้ทันอากาศ และคงเส้นโค้งอยู่ แต่มีการคลี่คลายรูปสัญญาออกไปบ้าง เช่น สาระ เอี่ยนเป็นสันต์อกัน (ស រ ะ อ ី អ ី) มีลักษณะรีมากชื่นคล้ายๆ อักษรขอมและที่พิเศษออกไปคือเมื่อมี ร ควบ จะเขียนเป็นรูปตัวเชิง រ เช่นเดียวกับอักษรขอม รวมทั้งมีการใช้อักษรซ้อนตัวอื่นๆ เช่นของขอมชื่นปรากฏเด่นชัดในเจารึกวัดส่องคง 3 (หลักที่ 44) และในสมัยนี้มีการใช้ไม้ยกเป็นครึ้งแรก

อักษรไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย ลักษณะสัญญาณตัวอักษรกลับเดียงกับปัจจุบัน ซึ่งเป็นตัวอักษรที่ได้คลี่คลายมาจากอักษรสมัยอยุธยาตอนต้นโดยมีการพัฒนาไปทีละน้อยๆ จนกระทั่งเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรง หักเหลี่ยมหักมุมและเขียนเอนขวา

หลักฐานทางด้วยอักษรจะปรากฏในรูปสนธิลัญญาที่ทำขึ้นระหว่างไทยและประเทศทางตะวันตกที่เช้ามาค้าขาย เช่น เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เป็นต้น นอกจากนี้มีศิลารึกวัดจุฬามณี

ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ มีตัวอักษรบางตัวที่แตกต่างไปจากอักษรสุโขทัย เช่น ก ម ท และ ម รูปสระจะเป็นทรงเหลี่ยมเหมือนอักษรขอมบรรจงเกือบทุกดัว สาระ ໄ ໂ ឌ ឌ จะเขียนเล่นหางยาว ส่วนวรรณยุกต์ยังคงมี ၃ รูปเช่นเดิม แต่เขียนเหมือนกับปัจจุบัน

ตัวอักษรสมัยอยุธยาตอนปลาย มีอยู่ ၃ รูปแบบ คือ

1. อักษรตัวบรรจง จะเขียนอย่างประณีต ใช้สำหรับเขียนหนังสือสำคัญ อักษรชนิดนี้ต่อมาได้ใช้เป็นแบบพิมพ์เมื่อกำเนิดการพิมพ์ขึ้นแล้ว เรียกว่า “ตัวพิมพ์”

2. อักษรตัวหัวด จะเขียนหัวดให้เส้นติดกันบ้าง ห่างกันบ้าง ใช้สำหรับเขียนจดหมายธุรกิจ การค้า และเรื่องราวต่างๆ จะเขียนด้วยปากกา ปากกาน้ำ และดินสอ โดยปกติเขียนลงบนแผ่นกระดาษ จึงเรียกว่า “ตัวเขียน”

3. อักษรตัวย่อ หรือ อักษรไทยย่อ จะเขียนอย่างวิจิตรบรรจง มีเส้นหนา-บางเขียนทาง ให้คล้ายอักษรขอมบรรจง หรืออักษรขอมเจริญ รูปสัญญาเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรง หักเหลี่ยมย่อ มุม ใช้สำหรับเขียนชื่อป้าย ชื่อหนังสือ หนังสือสวัสดิ์ และหนังสือสำคัญ

อักษรวิธีสมัยอยุธยาตอนปลาย ยังคงเป็นระบบเดียวกับสมัยอยุธยาตอนต้น แต่มีคำ บางคำที่เขียนตามความนิยมในสมัยนั้นสำหรับวรรณยุกต์ยังหาซื้อยุติไม่ได้ว่ามีครบทั้ง 4 รูปแล้วหรือไม่

คำตามท้ายบท

1. หลักฐานทางด้านตัวอักษรในสมัยอยุธยาจะปรากฏในรูปใดบ้าง
2. เอกสารสมัยอยุธยาที่หลงเหลือมาถึงปัจจุบันจะปรากฏอยู่ที่ใด
3. อักษรสมัยอยุธยาตอนนั้นเป็นอย่างไร
4. เพราะเหตุใดคนอยุธยาจึงบันทึกภาษาไทยด้วยวิธีการของชุมชนด้วย เช่น มีการใช้อักษรซ้อนหรือเขียนอักษรไทยปนอักษรขอม
5. อักษรสมัยอยุธยาตอนนั้นแตกต่างไปจากสมัยพระยาลิไทอย่างไรบ้าง
6. อักษรสมัยอยุธยาตอนปลายเริ่มต้นจากสมัยใด มีลักษณะอย่างไร
7. อักษรไทยที่ใช้ในสมัยอยุธยาตอนปลายมีอยู่กี่แบบ อธิบาย
8. จงกล่าวถึงอักษรวิธีของอักษรสมัยอยุธยาตอนปลายมาโดยสังเขป
9. จงอ่านข้อความต่อไปนี้ เป็นอักษรวิธีปัจจุบัน